

Vitenskapelig råd for naturtyper i Norge (NiN)

Møte nr 3, 25 og 26 mars 2019 – Oslo

Referat

Tid: mandag 25. mars kl 10:00 – 16:00, tirsdag 26. mars kl 09:00-16:00
Sted: Forskningsparken, Gaustadalléen 21

Til stede: Harald Bratli, Olav Skarpaas (25.03), Anders Bryn, Ivar Gjerde, Lars Erikstad, Frode Ødegård, Virve Ravolainen, Margaret Dolan, Hanne Sickel, Pål Buhl-Mortensen, Anne-Kristin Schartau (25.03), Anders Lyngstad, Trine Bekkby, Rune Halvorsen og Anne Britt Storeng (referent)

- 1) Referat fra møtet 5 og 6 desember
  - Ingen kommentarer til referatet
- 2) Naturkompleks (dok: oppfølging Naturkompleksnivået_NiNnot169A_AL og innspill NiNnot_169_Ivar)

Rune innledet med utgangspunkt i de problemstillingene som var tatt opp i utsendte notater. Det ble også en runde rundt bordet hvor det med ståsted i de ulike natursystemet ble gitt eksempler på hvordan man ser for seg evt at dette nivået kan realiseres.

Den påfølgende diskusjonen kan oppsummeres i følgende skisse til hva naturkompleksnivået (NK) skal omfatte (et fyldigere referat av diskusjonen finnes i Naturkompleksnivået_NiNnot169A):

- En NK-type skal kjennetegnes ved en predikérbar sammensetning av natursystem-typer som skyldes fellesskap i funksjonell økologisk prosess (FØP)
- En NK-typefigur (det vil si et polygon tilordnet en NK-type), vil typisk inneholde andre natursystem-typer enn de normale typene som ville vært på stedet dersom ikke denne spesielle funksjonelle økologiske prosessen hadde virket der.
- En NK-types karakteriserende FØP kan beskrives som en (spesiell) lokal kompleks miljøvariabel (LKM eller liknende; karakterisert ved en spesifikk artssammensetning). Styrken på denne FØP'en, som vil variere innen en NK-typefigur, skal kunne angis for ethvert sted i figuren på en kvantitativ eller kvalitativ skala (f.eks. trinn langs en LKM)
- Den karakteriserende FØP'en svekkes oftest fra et 'sentrum' i NK-typefiguren mot periferien, inntil den ikke lenger kan spores. I tråd med *fuzzy logic*-prinsipper, vil dermed også graden av tilhørighet til NK-typefiguren variere mellom ulike steder. Grensa for Naturkompleks-typen settes når innflytelsen fra FØP faller under et visst nivå.

- Relasjonen mellom natursystem-typene som inngår i en NK-type kan være envegs eller tovegs. Det vanligste er sannsynligvis envegsrelasjon – det vil si at prosessen virker på typer langs en fysisk gradient ('fra oppstrøms til nedstrøms'), slik tilfellet er med prosessen som vannforstyrrelse, kildevannspåvirkning og sandstabilisering. Men man kan også tenke seg tovegsprosesser.

I tillegg til den kategorien av naturkompleks som er skissert over, ble det framholdt at det også finnes en annen type komplekser av natursystemer, som består av natursystem-typer som finnes sammen og som har en sterk fysisk avhengighet av hverandre. Dette er den 'klassiske' modellen for et naturkompleks, eksemplifisert ved innsjøer og myrer (litt uklart hvilket skalanivå NK-enheten skal legges på).

Oppfølging: Basert på diskusjonen under møtet blir det laget et nytt NiN notat (NiNnot179) som sendes ut for kommentering og innspill. Den videre diskusjonen omkring temaet tas i dette notatet. Notatet Naturkpmpleksnivået_NiNnot169Ae3 (som inneholder det detaljerte referatet fra diskusjonen om naturkompleks) vil bli lukket for videre innspill etter at det har sirkulert.

- 3) Tidsskala og dynamikk (dok: oppfølging tidsskalaer og dynamikk_NiNnot166A_AL)
  - Dette punktet ble ikke diskutert på møtet.

Oppfølging: Innspill til notatet mottas pr mail og temaene vil ved behov bli tatt opp til behandling seinere. Særlig aktuelt for videre drøfting er temaet knyttet til typeinndeling av natur som endres gradvis etter inngrep.

4) Limniske systemer

Det er laget et eget NiN notat som sammenstiller utfordringene, diskusjonene og avklaringer som blir tatt rundt det limniske arbeidet (arbeidsnotat limnisk NiNnot_173).

- Det ble gitt en oppsummering av arbeidet i faggruppa hittil:
  - Det er avholdt to arbeidsmøter: 3 dager i januar og 2 dager i mars 2019
  - Møtet i januar hadde fokus på NiN-oppdraget og grunntrekk i NiN-systemets oppbygging. Det var også en diskusjon rundt prinsipielle spørsmål knyttet til inndeling av ferskvannssystemer og en gjennomgang av relevante LKM'er.
  - Etter arbeidsmøtet i januar ble det laget en første framlegg til ny inndeling av ferskvannssystemer.
  - Etter arbeidsmøtet i mars ble arbeidet med gjennomgang av typeinndeling av ferskvannssystemer påbegynt med sikte på å utarbeide en ny typeinndelingshypotese. Den reviderte hypotesen skal legges til grunn for testing vha. GAD-metodikk.

Det er avtalt et nytt møte i gruppa 29. og 30. april hvor arbeidet med typeinndelingen vil fortsette.

5) Marine systemer

Det er laget et eget NiN notat som sammenstiller utfordringene, diskusjonene og avklaringer som blir tatt rundt det marine arbeidet (arbeidsnotat marint NiNnot_177).

- Det ble gitt en oppsummering av arbeidet i faggruppa hittil:
  - Det er avholdt et arbeidsmøte: 2 dager i mars 2019
  - Arbeidsmøtet hadde fokus på NiN oppdraget og grunntrekk i NiN-systemets oppbygging
  - Drøfting av prinsipielle spørsmål knyttet til inndeling av saltvannssystemer
  - En drøfting av typeinndelingen av saltvannsbunn-systemer ble påbegynt. En revidert typeinndelingshypotese skal legges til grunn for testing vha. GAD-metodikk

Et par spørsmål fra den marine gruppen var spilt inn til Vitenskapsrådet for avklaring: (1) Hvilke artsgrupper som skal legges til grunn for beregning av økologisk avstand. Fra faggruppas synspunkt var det spesielt viktig å få avklart spørsmålet om hvorvidt artstilknyttet flora og fauna, f.eks. parasitter, skal inkluderes. Spørsmålet sprang ut av en diskusjon i faggruppa om hvorvidt epifytter på tarestilken skal inkluderes i GAD-lister eller ikke.

Diskusjonen omkring artsgrupper ble også tatt opp under punkt 7 og vil bli oppsummert i eget notat (se oppfølging punkt 7).

Det er avtalt et nytt møte i den marine gruppa 17. og 18. juni hvor arbeidet med typeinndelingen vil fortsette.

6) Årsplan

- Årsplanen ble kort diskutert. Det er viktig at årsplanene gir et realistisk bilde av det som er gjennomførbart innenfor året.

7) Notat fra Geir Gaarder

Notatet ble gjennomgått og diskutert. Gaarder tar opp en del viktige problemstillinger knyttet bl.a. hvordan de ulike artsgruppene blir vektlagt i forhold til deres betydning for økosystemets funksjon. Gaarder trekker i tvil om måten dette håndteres på er i tråd med NiN-systemets intensjon om å være et verdinøytralt system.

Oppfølging:

- 1) Artsdatabanken lager et utkast til et svar på bakgrunn av diskusjonen i Vitenskapsrådet. Dette utkastet sendes rundt til medlemmene i rådet for kommentering. Svarbrevet går fra Artsdatabanken til Gaarder.
- 2) På bakgrunn av diskusjonen om hvordan ulike artsgrupper vektlegges ble det enighet om å ta dette spørsmålet videre i et eget notat (NiNnot178) som blir sendt rundt til medlemmene i rådet for kommentering og innspill.

8) Eventuelt

Ingen saker ble meldt inn.

Under diskusjonen av flere av sakene, kom det fram at det var ønskelig at kommunikasjon av NiN diskuteres i Vitenskapsrådet.

9) Neste møte

Det blir sendt ut en doodle for å se på datoer for et nytt møte i oktober/november 2019.